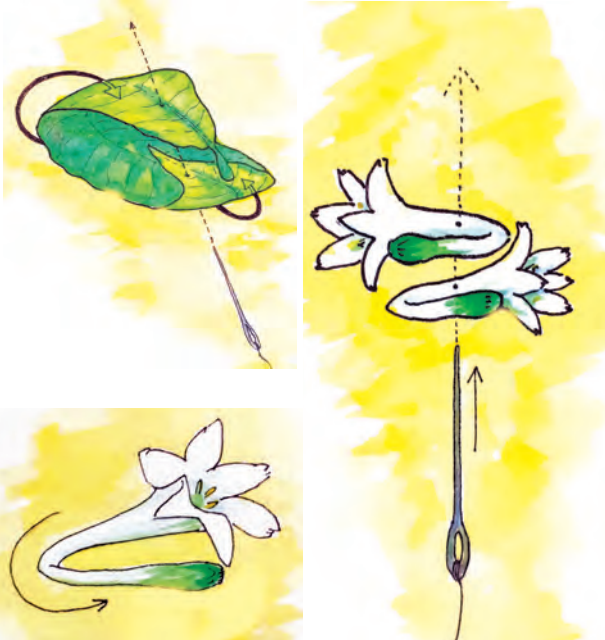

१. गरजाधिष्ठित उपक्रम

(१) संस्कृती आणि कार्यजगताची ओळख

१.१ वर्गसुशोभन

सुशोभनासाठी सोपे साहित्य.

(फुलांच्या माळा, गुच्छ)

फुले, पाने जमवू. त्यांचे हार तयार करू.

वर्गाचे दार, खिडक्या यांना बांधू.

फुलांचे काही गुच्छ तयार करू आणि टेबलावर ठेवू. अशा रीतीने वर्ग सुशोभन करू.

हार तयार करण्यासाठी कोणती फुले हवीत?

शेवंती, झेंडू, मोगरा, गुलाब, निशिंगंध, कुंद,

तगर या फुलांचे हार छान होतात.

आणि पाने कोणती घ्यायची?

तगर, अशोक, आंबा यांची पाने घ्यावीत.

पण एक महत्त्वाची वस्तू तर राहिलीच!

ती कोणती?

सुई दोरा नको का?

खरंच की! हारासाठी वेगळा दोरा आणि सुई मिळते, ती आणू शिवाय टोपली, वर्तमानपत्राचे कागद, गुच्छासाठी काड्या, कात्रीही हवी.

असे करू :

१. सुईत भरपूर लांब दोरा ओवून घेऊ.

२. वर्तमानपत्राच्या कागदावर फुले व पाने पसरून हारासाठी त्यांची आवडीप्रमाणे रचना करून घेऊ.

३. एक जण सुईतून फुले ओवेल आणि दुसरा ती फुले हळुवारपणे दोऱ्याच्या टोकापर्यंत नेईल. एक जण ते टोक जमिनीला टेकू न देता थोडे वर पकडून ठेवील.
४. अशा प्रकारे फुले, पाने यांच्या रचनेप्रमाणे हार तयार करू. मध्यभागी मोठे फूल ओवू.

हे लक्षात ठेवा :

१. सुई हाताला टोचू देऊ नका.
२. काम झाल्यावर कागद किंवा दोऱ्याचे रीळ यांना सुई टोचून ठेवा.
३. हार जमिनीला टेकून मळणार नाही याची काळजी घ्या.

माझी कृती

१. वाळलेल्या फांद्या, फुले, गवत, कागद इत्यादींचा उपयोग सुशोभनासाठी कसा कराल?
२. फुलबाजाराला भेट देऊन अधिक माहिती मिळवा .

- ◆ आवश्यक ते मार्गदर्शन करावे. कल्पकतेनुसार कृती करू द्यावी. ◆ फुलबाजाराची अधिक माहिती द्यावी.

(२) जलसाक्षरता

२.१ घरगुती पाण्याचा काटकसरीने वापर करणे.

पाण्याचा घरगुती वापर

पाण्याचा घरगुती वापर पुढीलप्रमाणे केला जातो.

कपडे, भांडी यांच्या स्वच्छतेसाठी

पिण्यासाठी

हात स्वच्छ धुण्यासाठी

स्वयंपाकासाठी

परसबाग, फुलझाडे यांच्यासाठी

- ◆ पाणी वापरासंबंधी आवश्यक ते मार्गदर्शन करावे.
- ◆ पाण्याचा वापर व त्याची बचत कशी करता येईल यावर चर्चा करावी.

खालील चित्रे पहा. बरोबर व चुकीच्या कृती ओळखा. बरोबर कृतीवर (✓) अशी व चुकीच्या कृतीवर (✗) अशी खूण करा.

चित्रे	चूक/ बरोबर	चित्रे	चूक/ बरोबर
			
			
			

- ◆ पाणी वापरासंबंधी योग्य व अयोग्य कृती कोणती ते सांगावे.
- ◆ पाण्याची बचत कशी करता येईल यावर चर्चा घ्यावी. घरगुती पाण्याचा हिशोब करण्यास शिकवावे.

२.२ शेती व कारखान्यांसाठी पाण्याचा वापर काटकसरीने करणे.

(१) शेतीसाठी पाणी

शेतीतून आपल्याला अन्नधान्य मिळते. शेतीसाठी भरपूर पाणी हवे असते. पाणी नसेल तर पिके सुकून जातील. चांगला पाऊस पडला, की भरपूर धान्य मिळते. पण कधी कधी पाऊस फार कमी पडतो, तर काही ठिकाणी खूप पडतो, तर काही ठिकाणी तो पडतच नाही.

अशा वेळी विहिरी, नद्या, तळी यांचे पाणी शेतीसाठी वापरले जाते. ते साठवलेले पाणी असल्यामुळे वाया जाणार नाही, ही काळजी घेतली पाहिजे.

- पिकांच्या गरजेनुसार पाणी द्यावे.
- कमी पाणी लागणारी पिके घ्यावीत.
- पाणी शक्यतो पिकांच्या मुळांशी द्यावे.
- ठिबक सिंचन, तुषार सिंचन अशा पद्धती वापराव्यात.

ठिबक सिंचन

तुषार सिंचन

माझी कृती

शाळेची बाग, घरातील परसबाग किंवा कुंड्यात लावलेली झाडे यांना आवश्यकतेनुसार पाणी द्या.

- ♦ ज्या शेतीत पाण्याचा मुक्त वापर केला जातो व जिथे काटकसरीने पाणी वापरले जाते अशी शेते क्षेत्र भेटीसाठी निवडावीत. फरक समजावून द्यावा.
- ♦ जवळच्या एखाद्या कारखान्याला/लघुउद्योगाला भेट देऊन पाणी पुरवठ्याची माहिती द्यावी.

(३) आपत्ती व्यवस्थापन

नैसर्गिक आपत्ती (चित्रफिती, चित्रे यांच्याद्वारे आपत्तींची ओळख)

आपत्ती म्हणजे संकट.

चित्रवाचन : १

या चित्रात तुम्ही काय पाहत आहात ?

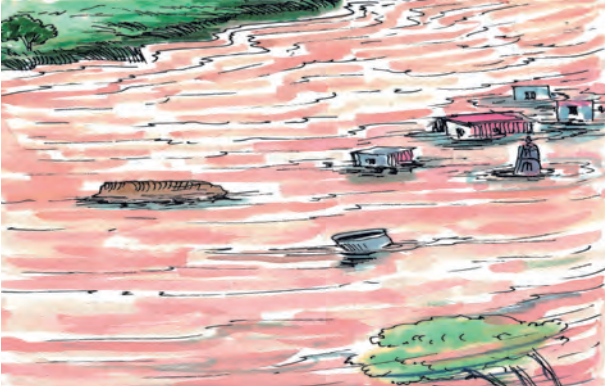
.....

.....

.....

.....

चित्रवाचन : २

या चित्रात तुम्हांला काय दिसले ?

.....

.....

.....

.....

चित्रवाचन : ३

या चित्रात आग कोठे लागली आहे? त्यामुळे काय झाले ?

.....

.....

.....

.....

जंगलाला लागलेल्या आगीला 'वणवा' म्हणतात.

- ◆ भूकंप, वादळ, महापूर, वणवा ही संकटे वातावरणात जो बदल होतो त्यामुळे येतात आणि त्यांच्यामुळे खूप नुकसान होते. या संकटांना नैसर्गिक आपत्ती असे म्हणतात, हे समजावून द्यावे.